

Duurzame motivatie en groei bevorderen vanuit een ABC-mindset

IMPETUS ACADEMY

> 30 jaar wetenschappelijk onderzoek naar motivatie

WHY

we do

WHAT

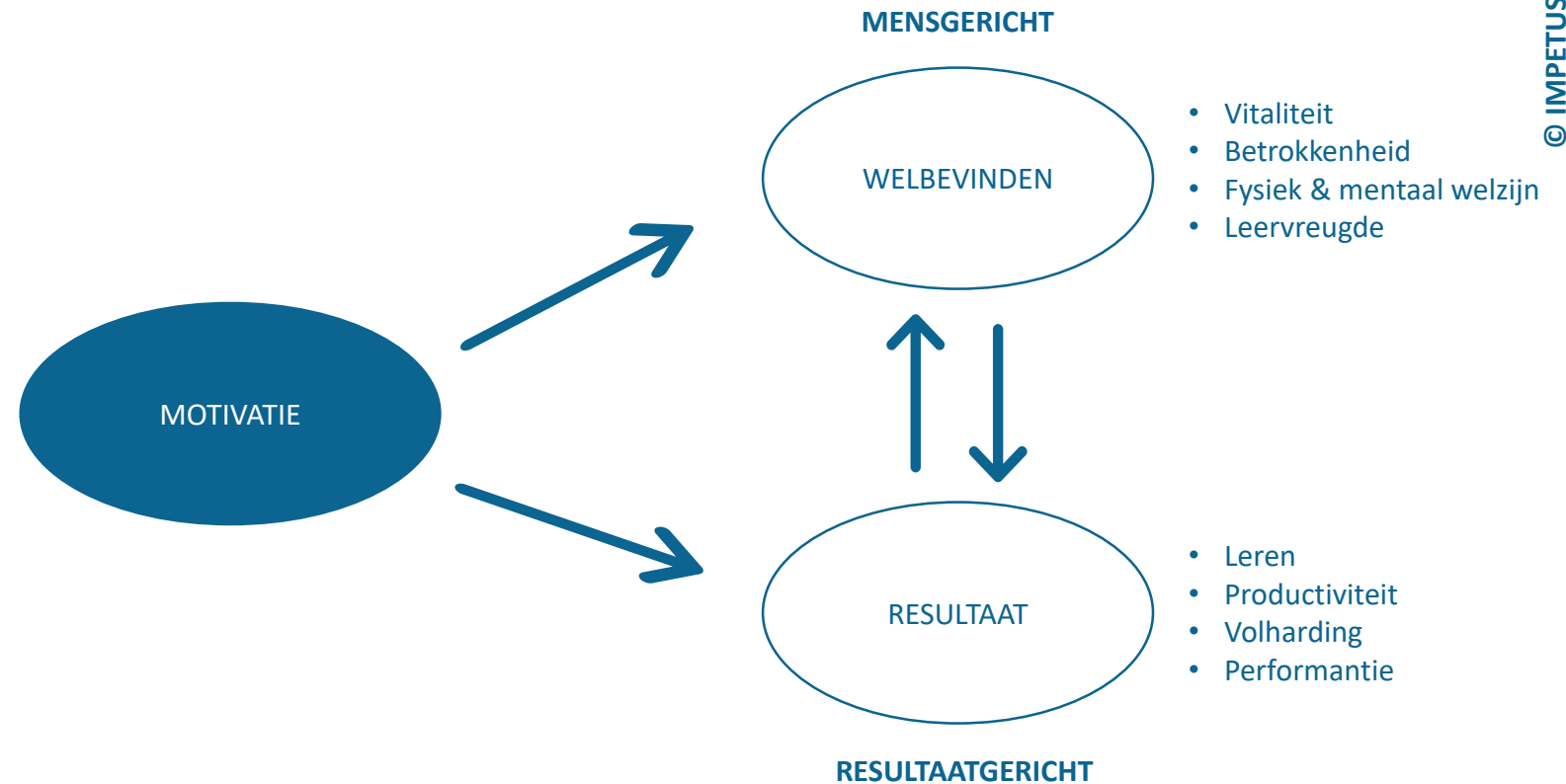
we do

In het onderwijs zijn we te ver doorgeslagen in het investeren in het welbevinden van leerlingen. Het wordt hoog tijd dat we de lat weer hoger leggen en focussen op hun prestaties.

KADER : KETTING VAN MOTIVATIE

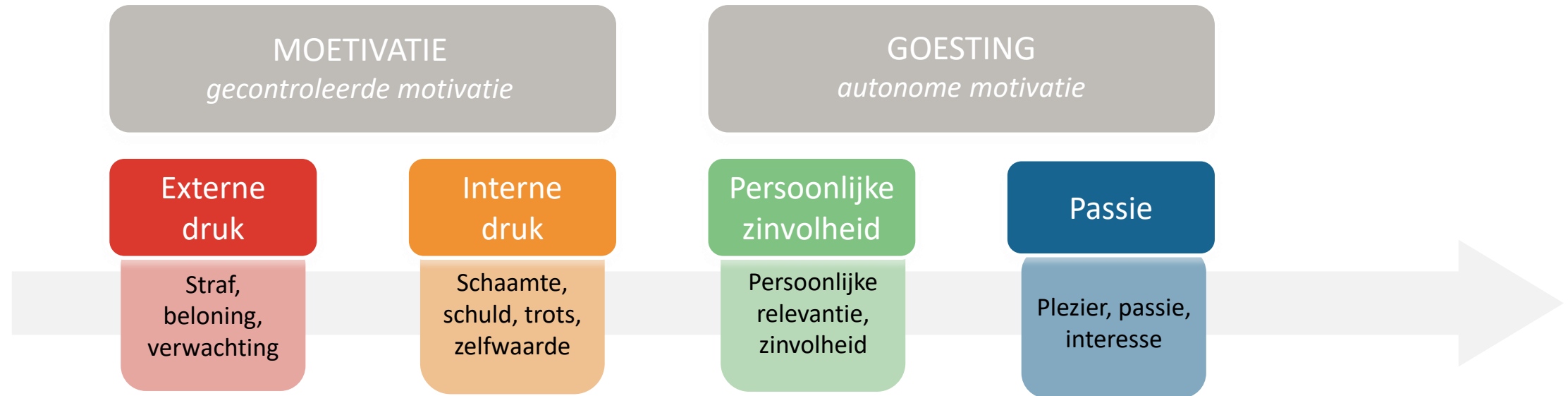

“

*Een belangrijke doelstelling van leerkrachten is om leerlingen **intrinsiek** te motiveren voor school.*

”

NAAR EEN GENUANCEERDE VISIE OP MOTIVATIE

Waarom maak je je huiswerk?

'Omdat ik dan pas naar de jeugdbeweging mag'

'Om van het gezaag van mijn ouders af te zijn'

'Omdat ik me schuldig zou voelen als mijn huiswerk niet zou maken'

'Omdat ik moet tonen dat ik een voorbeeldige leerling ben'

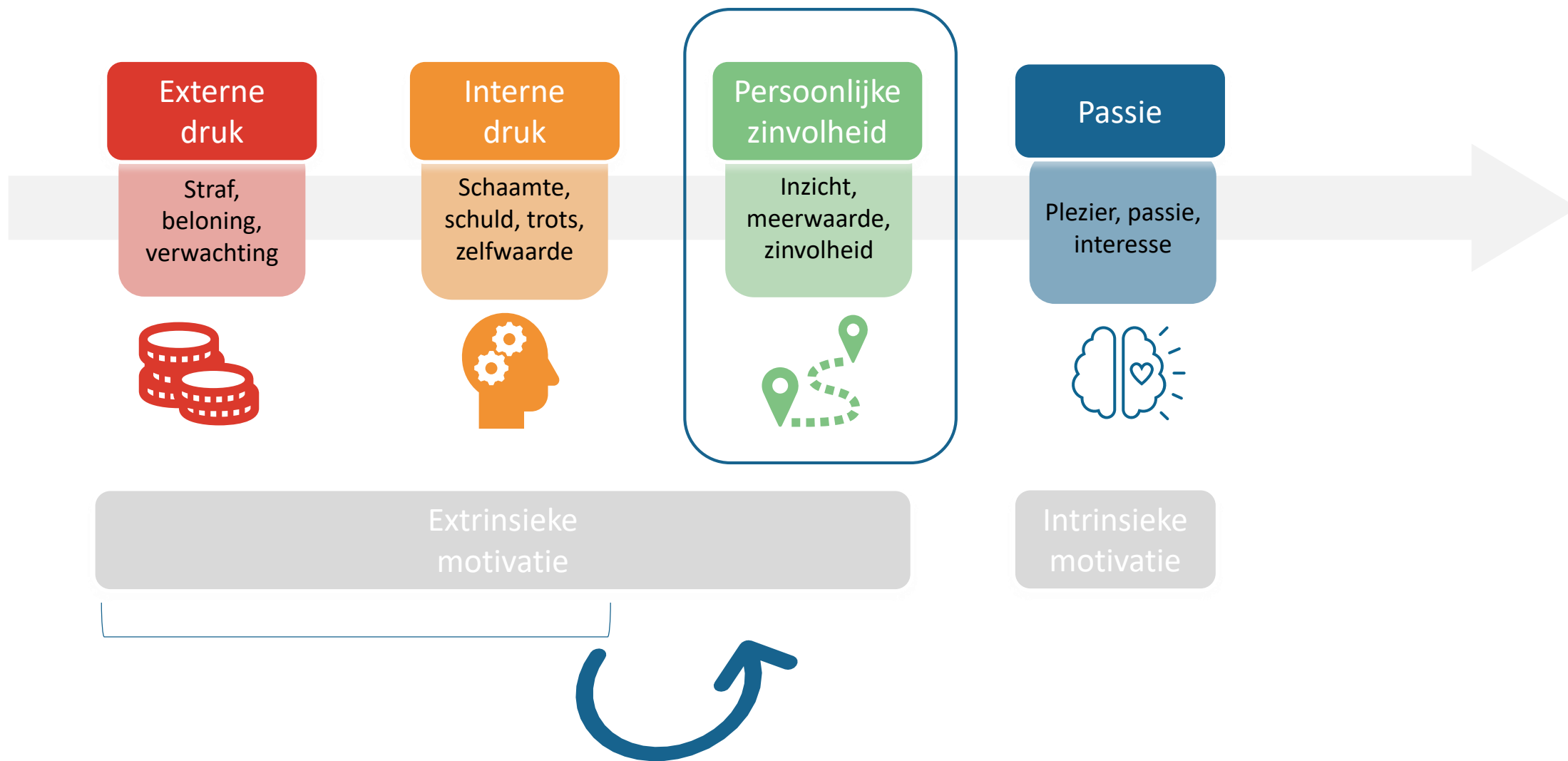
'Omdat ik het belangrijk vind om het zelf te proberen'

'Omdat ik de leerstof zinvol vind'

'Omdat de leerstof me interesseert'

NAAR EEN GENUANCEERDE VISIE OP MOTIVATIE

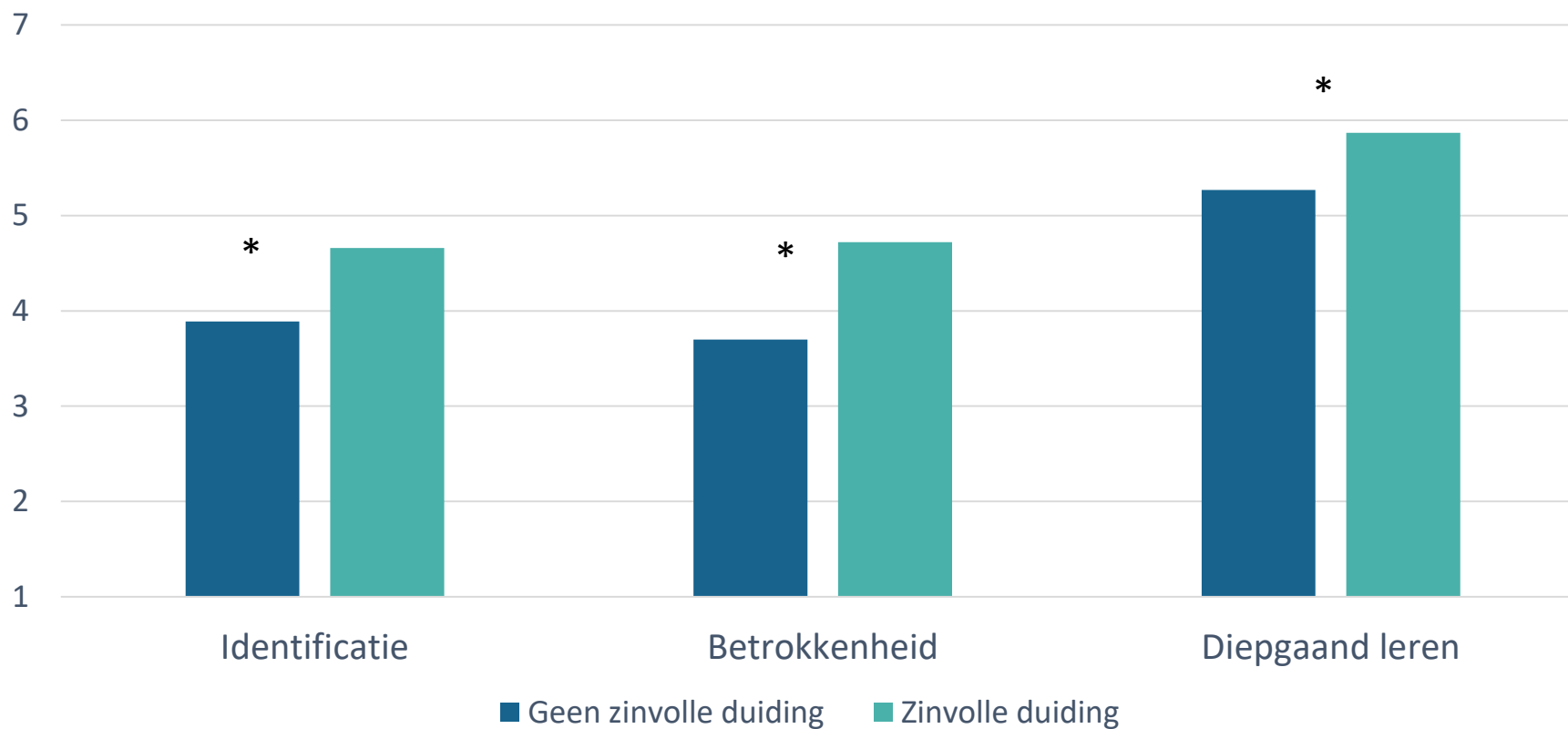

Schematisch overzicht van de verschillende types motivatie volgens de Zelf-Determinatie Theorie (Ryan & Deci, 2000; Vansteenkiste & Soenens, 2015) *zonder amotivatie

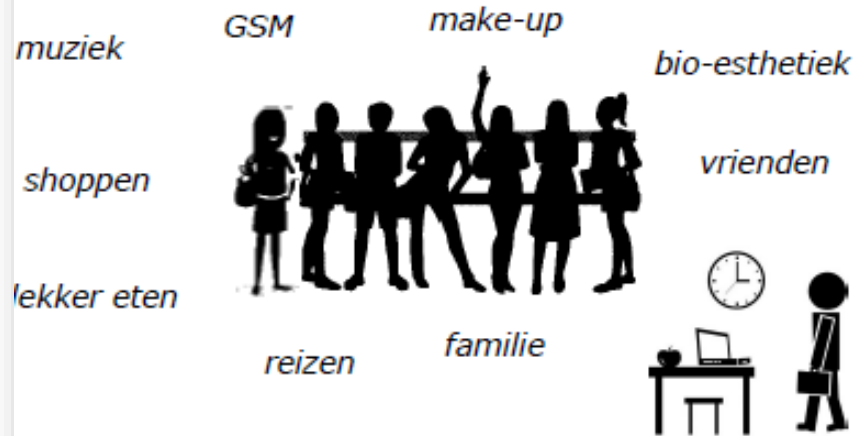

WAT ZEGT DE WETENSCHAP?

Hoe belangrijk is het duiden van de meerwaarde bij een oninteressante taak?

HOE KUNNEN WIJ DEZE WISKUNDE GEBRUIKEN?

Hoe ga je werken?

Vandaag werk je in groepjes aan de opdrachten. Je kiest een **interessedomein** en probeert de opdrachten te maken. Elke interesse bestaat uit drie oefeningen.

- De **paarse oefeningen** zijn de basisoefeningen om er voeling mee te krijgen.
- De **blauwe** en **oranje** oefeningen zijn meer uitdagende oefeningen.

We gaan dus met jullie de uitdaging aan!
Als je een **vraag** hebt, probeer je het eerst samen op te lossen. Als het niet lukt, leg je het kaartje met de rode kant naar boven en dan komt de leerkracht langs.

Hoe kan je de opdrachten controleren?

Als je **klaar** bent met de opdrachten, krijg je van de leerkracht een verbeter sleutel. **Verbeter** de oefeningen met een gekleurde pen en vul bovenstaande **tabel** en onderstaande **zelfreflectie** in.

Welke opdrachten ga je maken?

opdrachten	Gemaakt? (zet een kruisje)	Gecontroleerd? (zet een kruisje)	
		ik begrijp het	nog wat oefenen
BIO-ESTHETIEK			
MAC			
manicure			
haarverzorging			
IN MIJN VRJJE TIJD			
Euroscop			
shoppen			
oorbellen			
OP SCHOOL			
pumps & sneakers			
birthday			
broodje			
MIJN GSM EN IK			
sms'jes			
apps			
Angry Birds			

Ik begrijp waarvoor we wiskunde kunnen gebruiken

- Ja, want
- Nee, want

Ik vind deze manier van werken

- Leuk, want
- Niet leuk, want

Ik wil graag nog op deze manier wiskunde krijgen

- ja, voor het onderwerp:
- Nee, want

3 TSO Bio-Esthetiek

Eerstegraadsvergelijkingen

Bron: PWO-project 'Autonomie-ondersteunend lesgeven in het secundair onderwijs' – PXL Education Hasselt

www.geefgoesting.pxl.be

shoppen

Joepie het is woensdag! Namiddag hebben we nog eens tijd om te gaan shoppen!

Anouck en Jolien gaan shoppen en spenderen samen 54 euro. Anouck vindt best veel kleren mooi en geeft dubbel zoveel uit als Jolien. Hoeveel euro geeft Jolien uit?

Stap 1: (Wat zoek je? Deze onbekende noteer je met x.)

Stap 2: (Stel de vergelijking op.)

Stap 3: (Los de vergelijking op.)

Stap 4: (Formuleer een antwoord.)

haarverzorgingsproducten

Bij bio-esthetiek werken jullie vanaf deze week met haarverzorgingsproducten van Redken. Omdat de aankoop via school gebeurt krijgen jullie de eerste vijf producten gratis. Vanaf het zesde product betalen jullie 3,79 euro per product. De leerkracht krijgt een rekening van 49,27 euro.

Weten jullie nog hoeveel producten jullie hebben besteld?

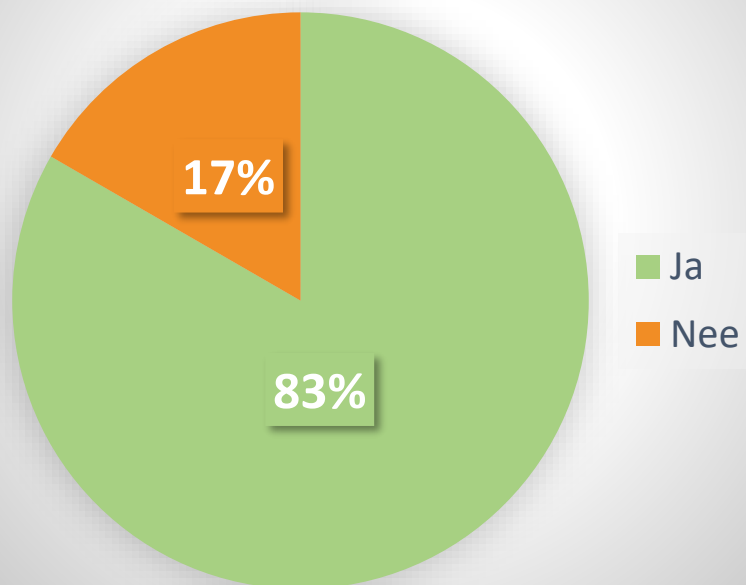
Stap 1:

Stap 2:

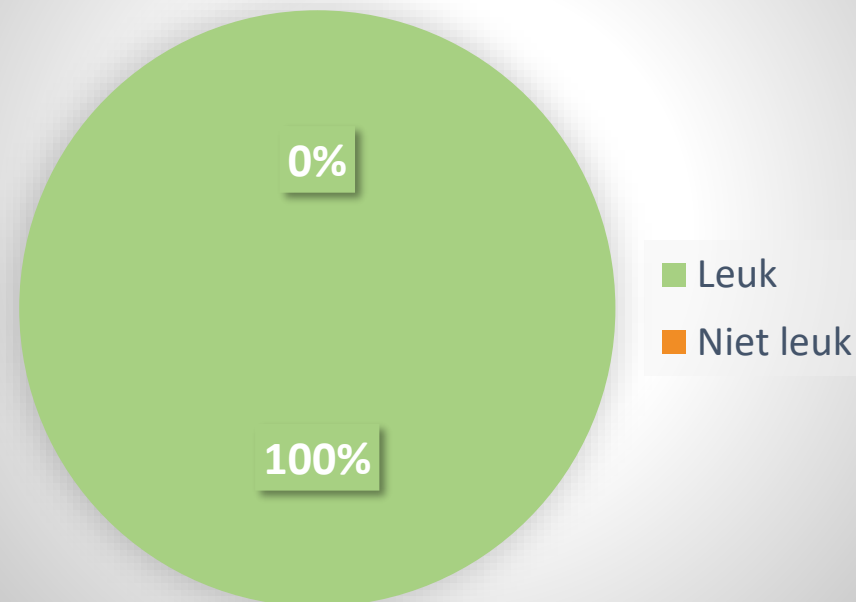
Stap 3:

Stap 4:

Ik wil graag nog op deze manier wiskunde krijgen

Ik vond deze manier van werken:

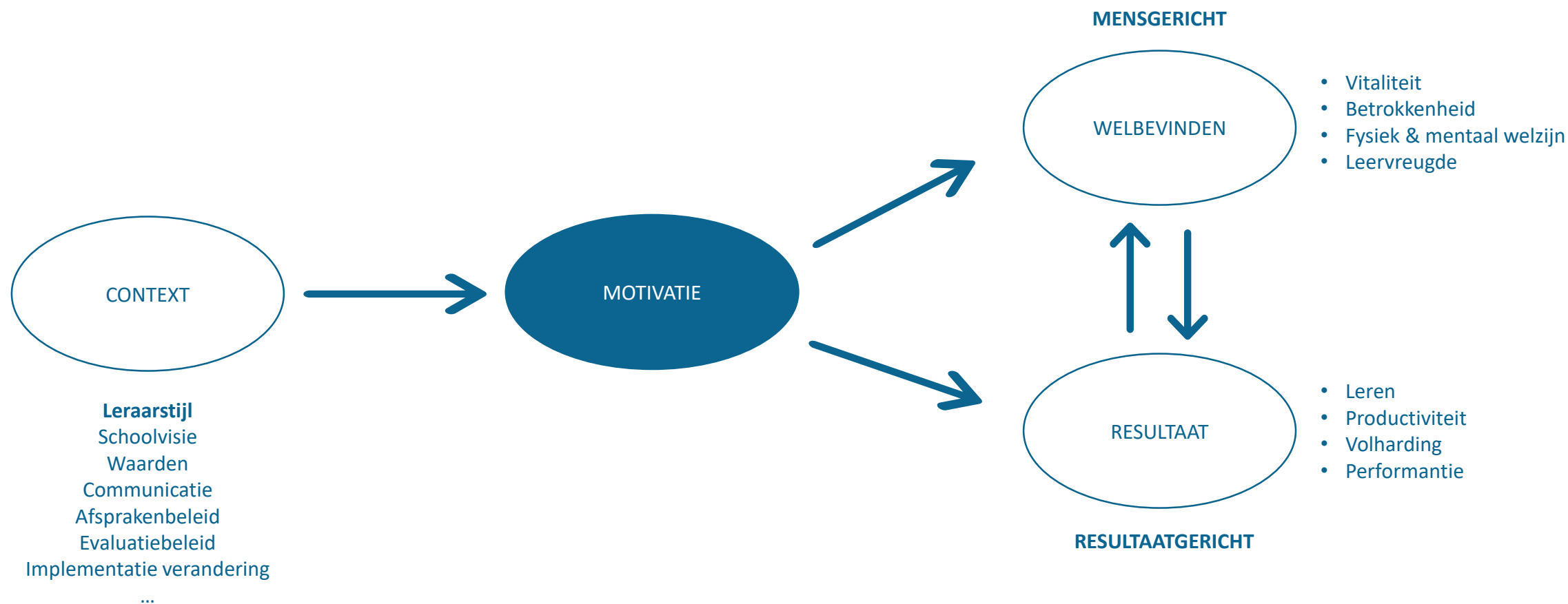
Leuk, want: “Het zijn onderwerpen die ons interesseren.”, “Zo is het op een spelende manier.”, “Het is anders.”, “Fijn, samenwerken, vragen gingen over ons.”, “Dat is gemakkelijk”.

- Heb aandacht voor de “juiste” balans in de motivatie van je leerlingen.
- Probeer de **autonome motivatie** (‘goesting’) te ontdekken en aan te moedigen bij je leerlingen.
- Als de passie ontbreekt, probeer in te zetten op de **persoonlijke zinvolheid** van taken/projecten: what’s in it for me?

KADER : KETTING VAN MOTIVATIE

“

Er bestaat geen universeel recept voor een motiverende aanpak: wat motiverend werkt voor de ene leerling is demotiverend voor de andere en vice versa.

”

intuition

DE MOTOR VAN MOTIVATIE

FYSIEKE BEHOEFEN

PSYCHOLOGISCHE BEHOEFEN

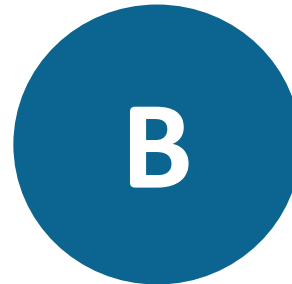
DE MOTOR VAN MOTIVATIE

AUTONOMIE

Vrijwillig mogen denken,
voelen en handelen
Ervaring van keuze en
psychologische vrijheid

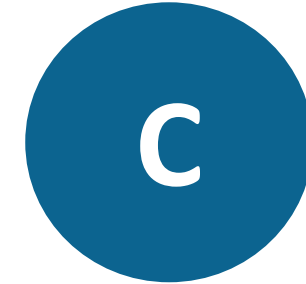
IK KAN MEZELF ZIJN

VERBONDENHEID

Warme, authentieke band
ervaren met anderen

IK + JIJ = WIJ

COMPETENTIE

Gewenste doelen bereiken
Zich bekwaam en effectief voelen
Succes ervaren

*IK KAN MIJN VAARDIGHEDEN
ONTPLOOIEN*

A

- Ik kan dingen doen in lijn met wat ik belangrijk vind
- Ik voel me gehoord
- Ik kan mijn mening en bezorgdheden uiten

B

- Ik heb een goede band met anderen
- Ik voel me verbonden met de school
- Ik ervaar een 'wij-gevoel' in het team/de klasgroep

C

- Ik kan mijn doelen bereiken
- Ik kan mijn kennis en vaardigheden ten volle inzetten
- Ik voel me succesvol in wat ik doe

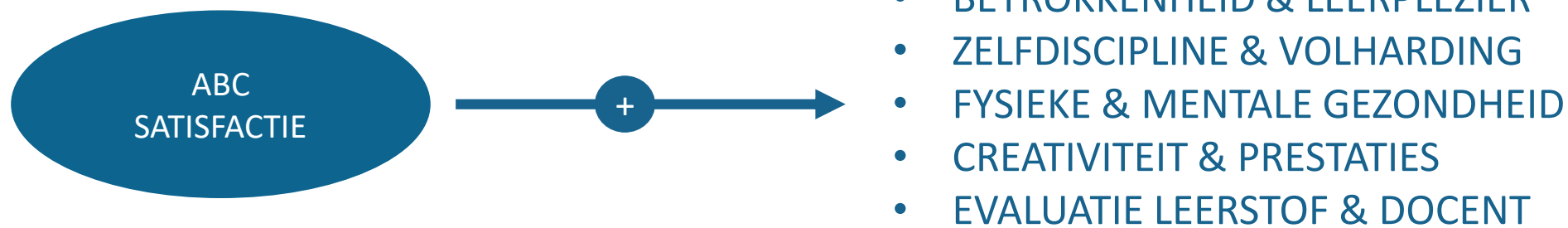
- Ik moet veel dingen doen waarvoor ik zelf niet zou kiezen
- Ik voel me niet gehoord
- Ik moet mijn mening en bezorgdheden voor mezelf houden

- Ik voel me uitgesloten uit de groep waartoe ik wil behoren
- Ik voel me niet verbonden met de school
- Ik sta er alleen voor

- Ik kan mijn doelen niet bereiken
- Ik twijfel over mijn kennis en vaardigheden
- Ik voel me gefaald in wat ik doe

WAT ZEGT DE WETENSCHAP?

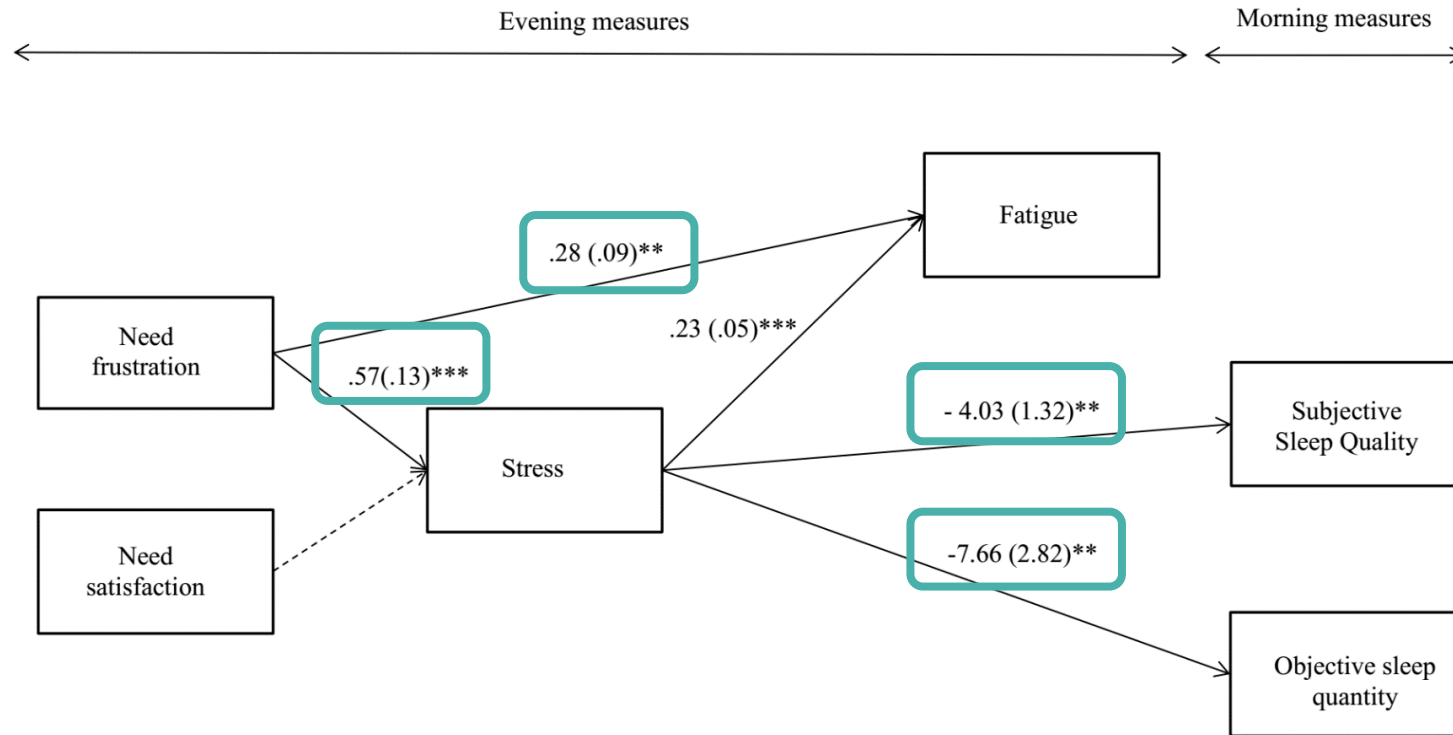

Voor de leerling

Vansteenkiste, M., & Ryan, R. M. (2013). On psychological growth and vulnerability: Basic psychological need satisfaction and need frustration as a unifying principle. *Journal of Psychotherapy Integration*, 3, 263-280

WAT ZEGT DE WETENSCHAP?

Note. * $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$
Coefficients shown are unstandardized coefficients.

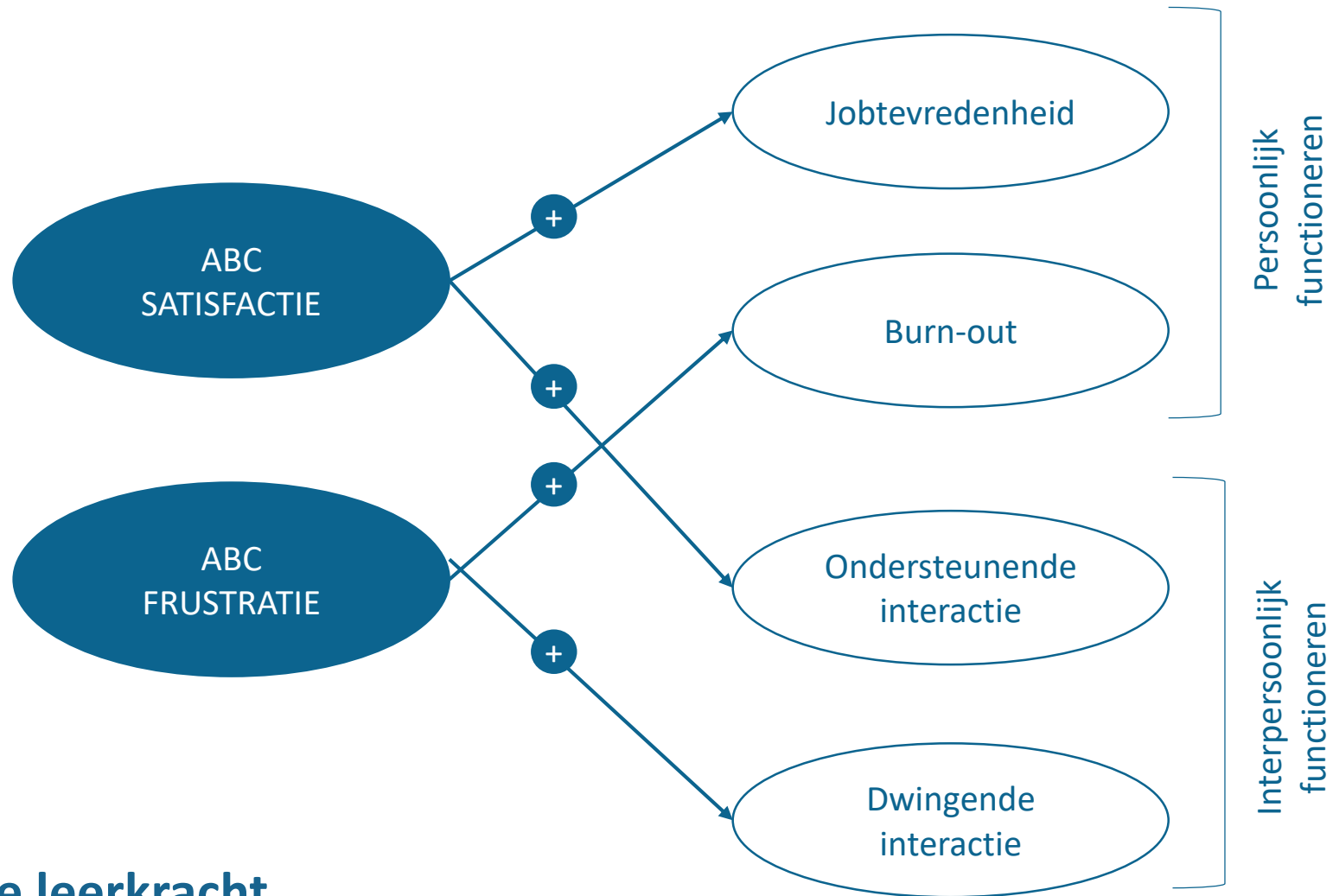

Voor de leerling

Campbell, R., Vansteenkiste, M., Soenens, B., Vandekerckhove, B., & Mouratidis, A. (2018). Examining daily variation in adolescent sleep: The role of psychological need experiences. *Personality and Social Psychology Bulletin*.

WAT ZEGT DE WETENSCHAP?

Voor de leerkracht

Vermote, B., Aelterman, N., Van der Kaap-Deeder, J., & Vansteenkiste, M. (in revision). The personal and interpersonal costs of social pressures for teachers: the importance of basic psychological needs.

Het loont de moeite om te investeren in ABC!

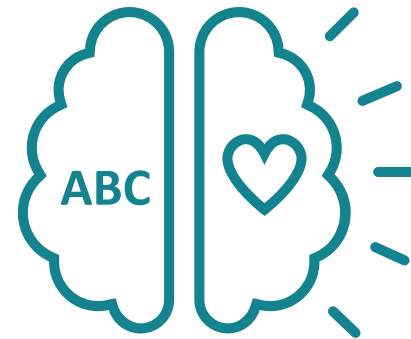
- ABC vormt de motor voor de motivatie en het welbevinden van leerlingen (en leerkrachten).
- De invulling van ABC kan verschillen in functie van persoonlijke kenmerken en/of omstandigheden: universaliteit zonder uniformiteit.

EEN GROEIBEVORDERENDE AANPAK?

MAGIC BOX?

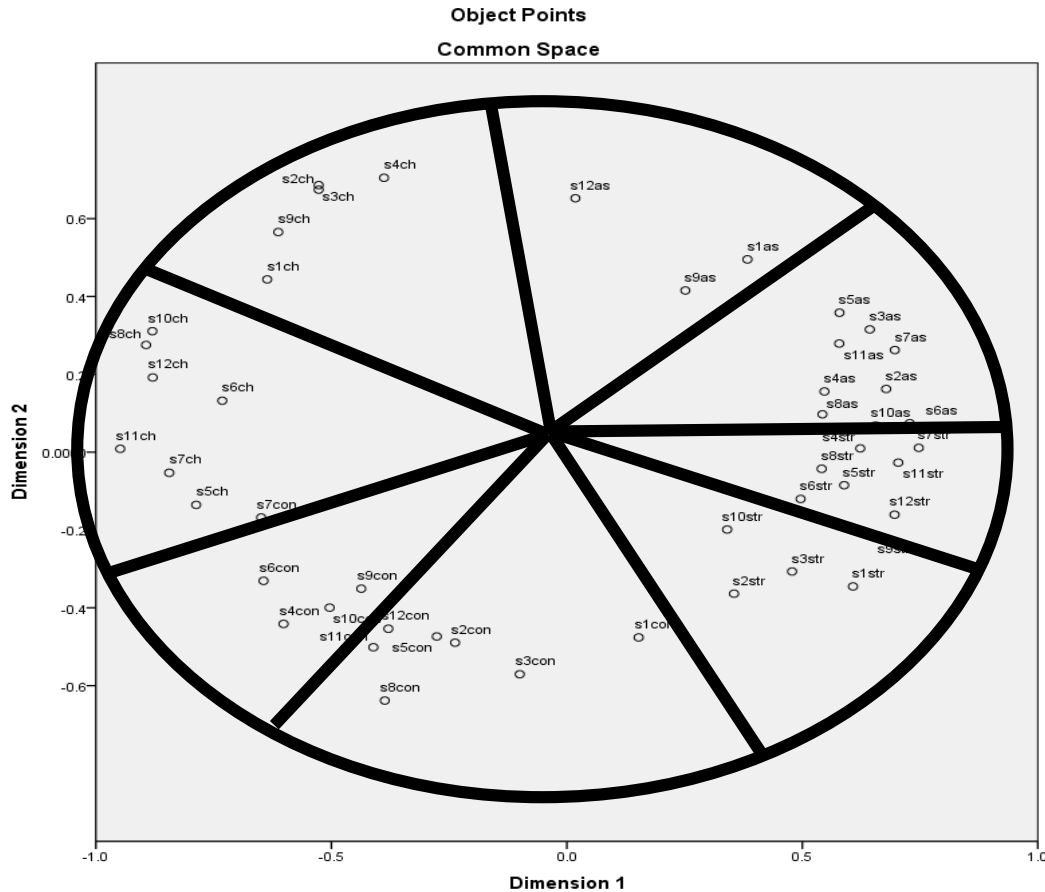

MINDSET!

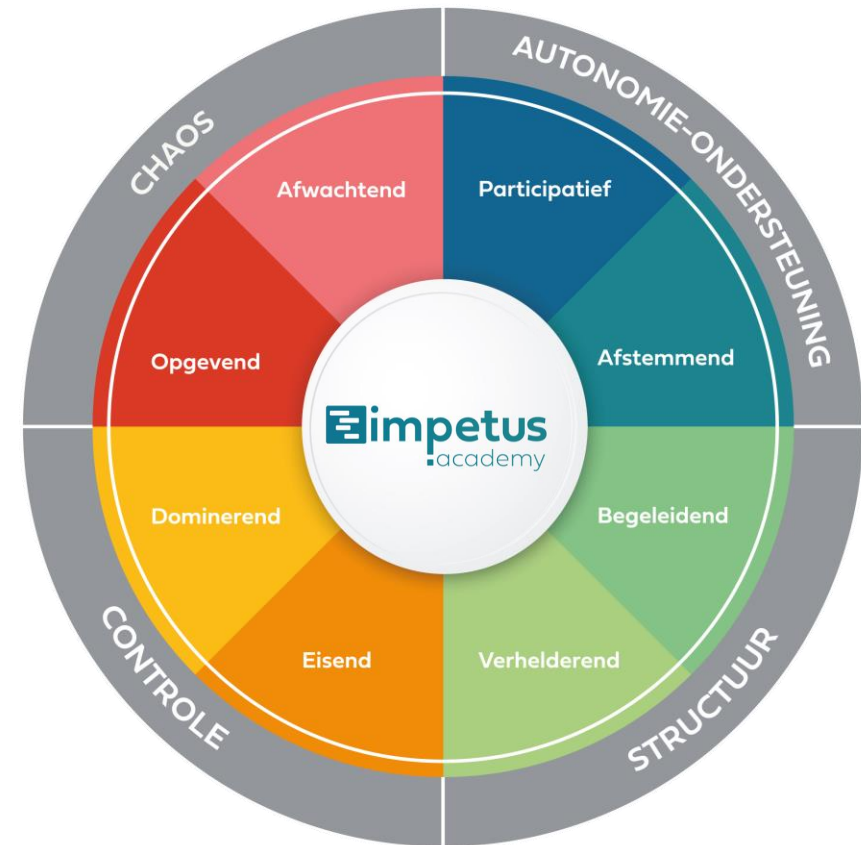

HET LERAARKOMPAS

van een data-gedreven...

... naar een conceptueel model

**CHAOS:
PERMISSIVITEIT**

- Permissiviteit
- Uitstel van interventie

LAAG
directief

- Dialogoog
- Inspraak
- Keuze

**AUTONOMIE-
ONDERTEUNING:
NIEUWSGIERIGE
INTERESSE**

- Uitnodigende taal
- Perspectiefneming
- Meerwaarde

ABC -

Demotiverend

- Negeren
- Op beloop laten

Motiverend

ABC +

**CONTROLE:
ZELFINGENOMENHEID**

- Macht
- Persoonlijke aanval
- Schuldinductie

CONTROLE

HOOG
directief

- Dreigen
- Geen inspraak
- Dwingende taal

STRUCTUUR

- Duidelijkheid
- Overzicht
- Consequente opvolging

**STRUCTUUR:
PROCESGERICHTE
FOCUS**

- Gepaste hulp
- Motiverende feedback
- Zelfinzicht

“Leerlingen moeten te allen tijde vrij zijn om zelf keuzes te maken en beslissingen te nemen over hoe ze hun schoolwerk aanpakken.”

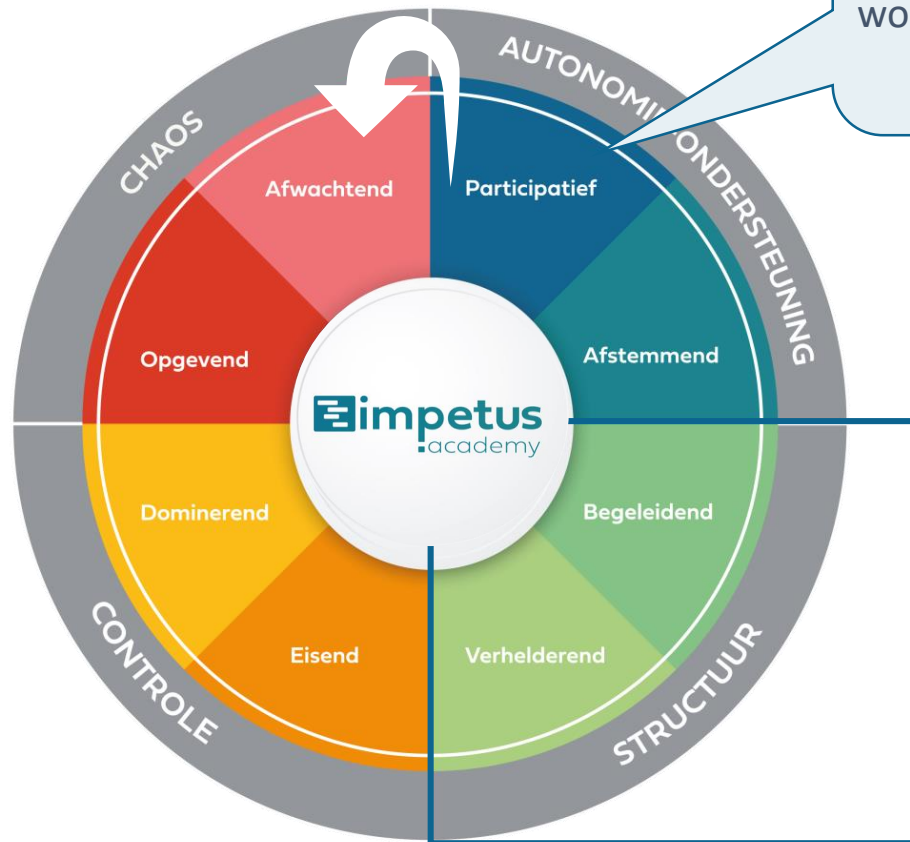
OF

“Als leerkracht moet je directief en sturend zijn, anders gebeurt er niks. Het komt er vooral op aan heel duidelijk te zijn over wat je van je leerlingen verwacht.”

Valkuil van de zelfsturende leerling

Vrijblijvendheid
Te veel zelfstandig werk

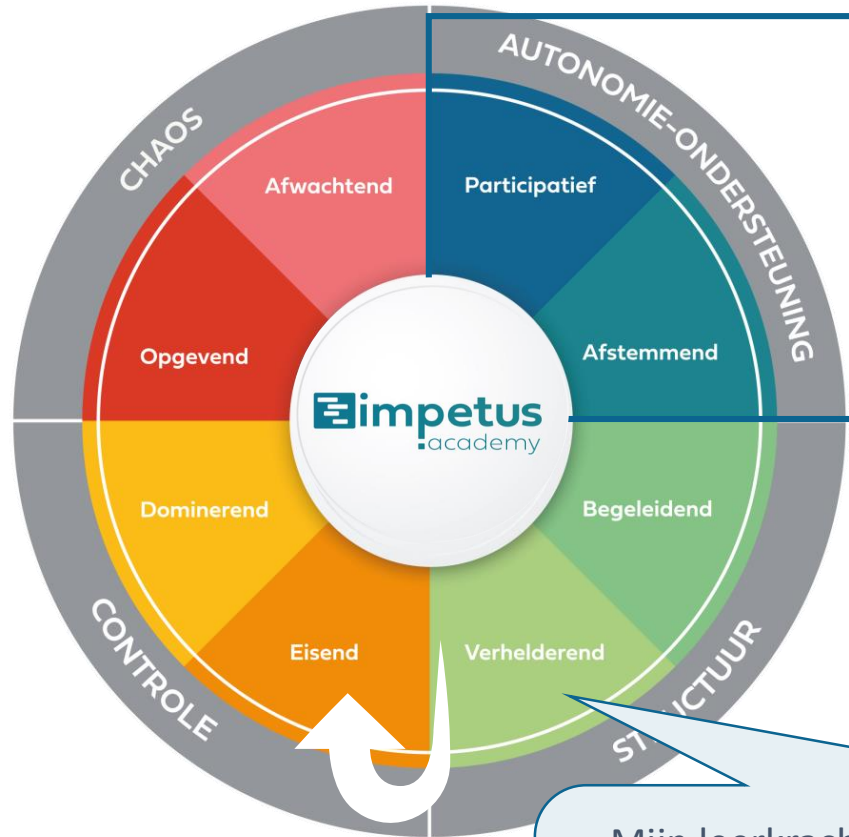

Eerlijk gezegd is het me niet helemaal duidelijk wat de bedoeling van deze taak is en wat er precies van mij verwacht wordt. Soms zou ik willen dat mijn leerkracht meer richting zou geven.

Leerlingen moeten te allen tijde vrij zijn om zelf keuzes te maken en beslissingen te nemen over hoe ze hun schoolwerk aanpakken.

Valkuil van de (vak)expert

Micromanagement
Té taakgericht

Mijn leerkracht zit me soms echt zo dicht op mijn huid! Alles 10x herhalen of checken. Vergeet die taak niet. Ben je al aan je paper begonnen? Begin er maar op tijd aan hoor, of je komt nog in tijdsnood. Weet je, alles begint bij een goede planning! ... Pff, ik word zenuwachtig van al die bemoeizucht.

Als leerkracht moet je directief en sturend zijn, anders gebeurt er niks. Het komt er vooral op aan heel duidelijk te zijn over wat je van je leerlingen verwacht.

“Leerlingen moeten te allen tijde vrij zijn om zelf keuzes te maken en beslissingen te nemen over hoe ze hun schoolwerk aanpakken.”

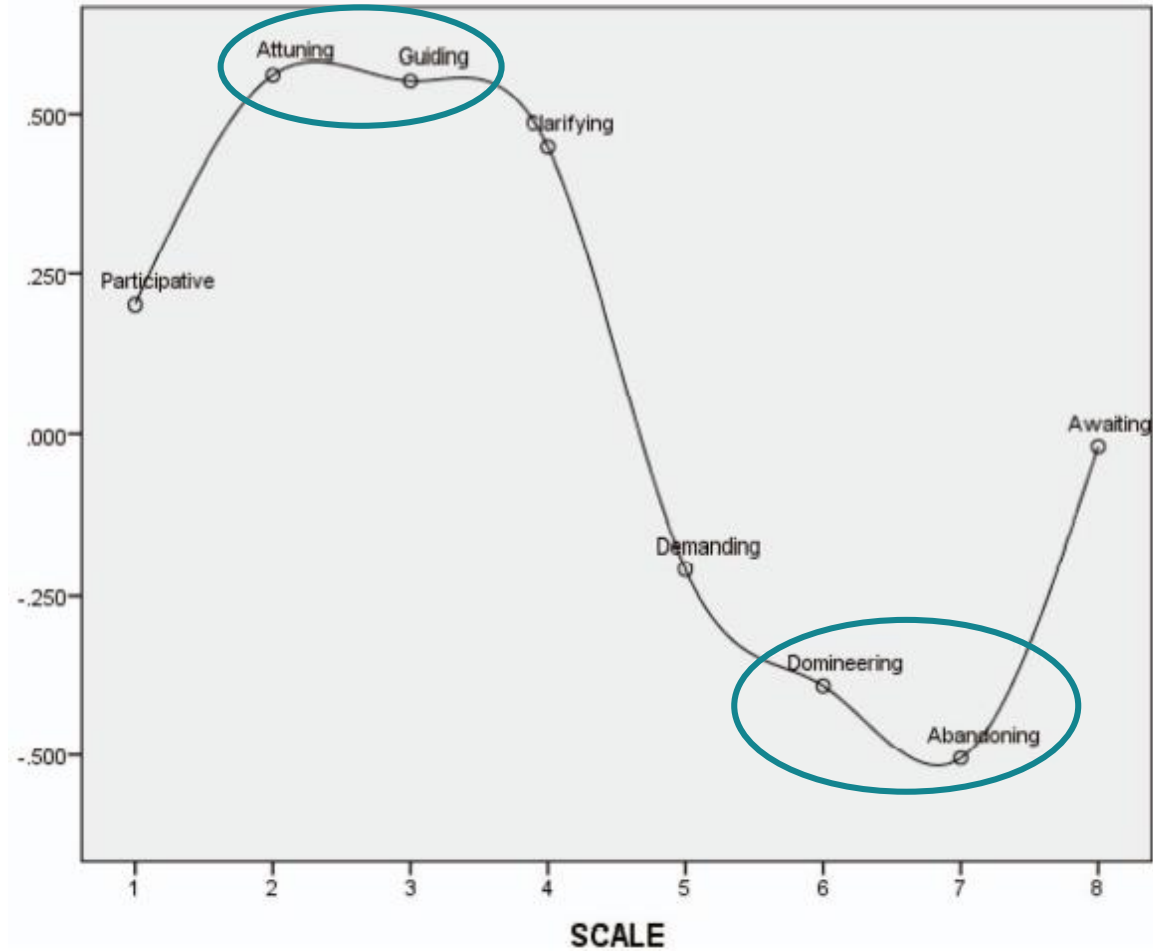
EN

“Als leerkracht moet je directief en sturend zijn, anders gebeurt er niks. Het komt er vooral op aan heel duidelijk te zijn over wat je van je leerlingen verwacht.”

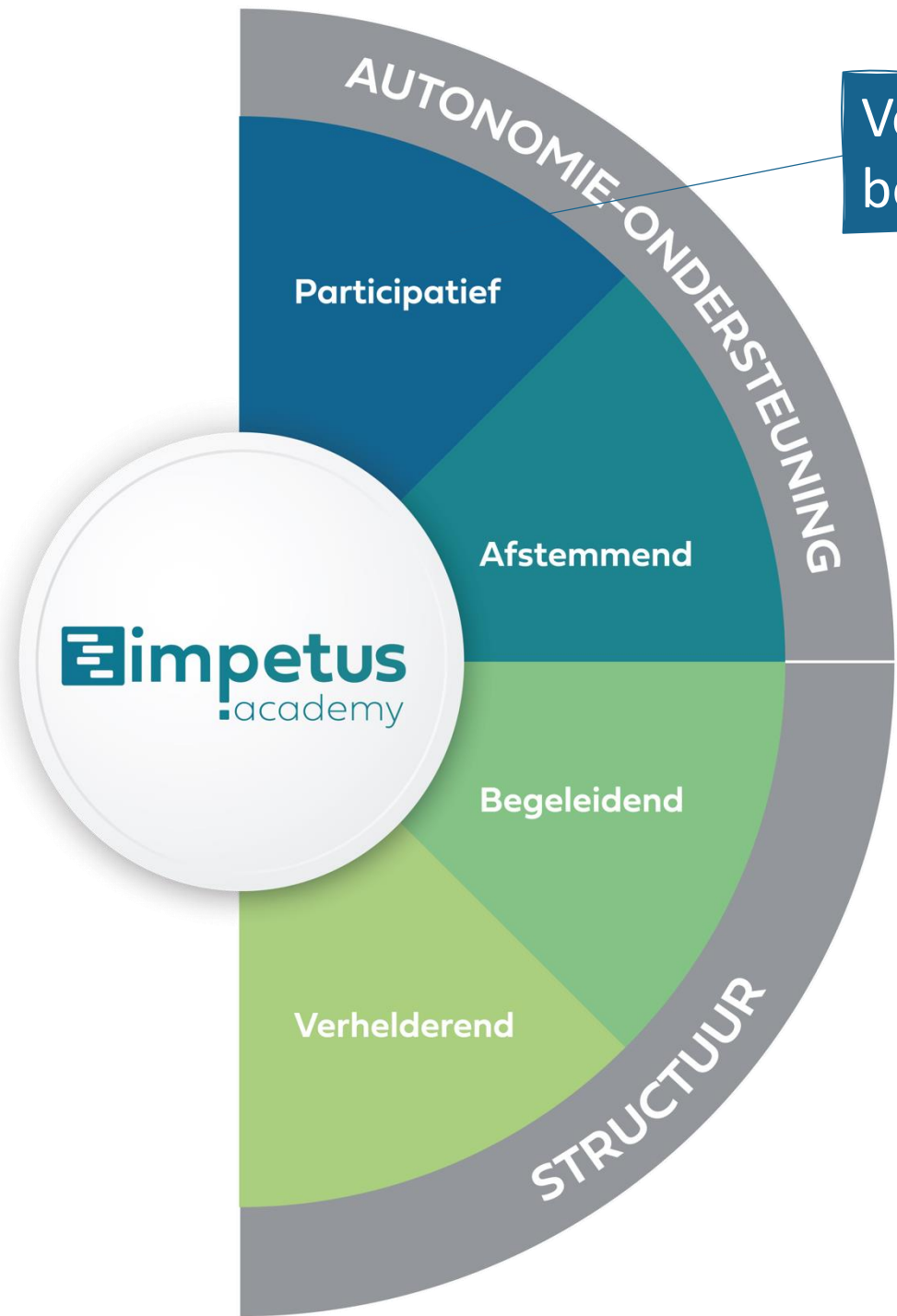
WAT ZEGT DE WETENSCHAP?

Kwaliteit van de leerkracht

De kunst van motiverend lesgeven ligt in het vinden van een evenwicht tussen **duidelijke structuur** en **voldoende ruimte voor autonomie**.

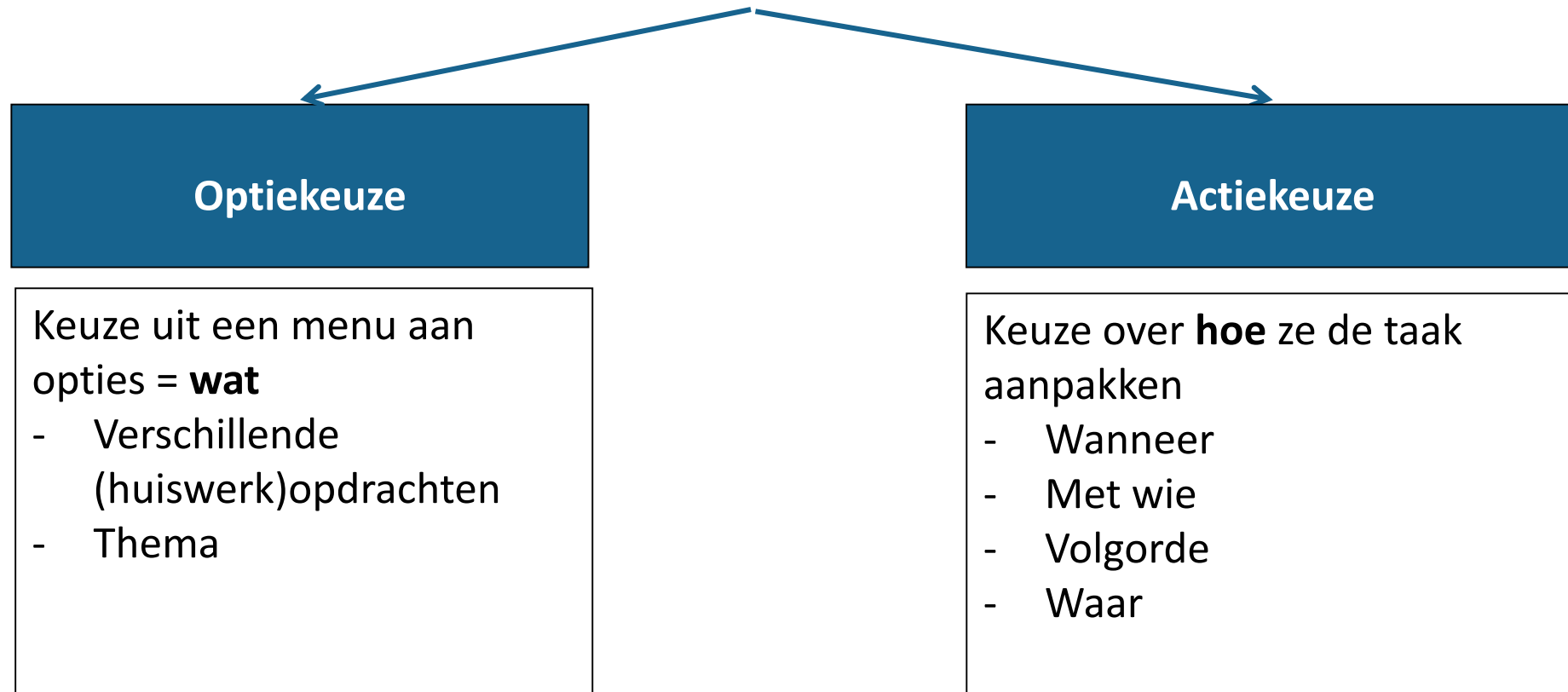

Versterk de autonomie van leerlingen door keuze in te bouwen en dialoog te bevorderen

KEUZE BIEDEN

Actiekeuze is vaak een nuttige hefboom om met
'weerspannige' leerlingen om te gaan!

Weerspannige leerlingen zijn niet per definitie onwillig om
opgedragen activiteiten uit te voeren, ze willen ze anders
aanpakken...

KEUZE BIEDEN

- Ander **moment**: timing van de vraag
 - Haalbaarheid van deadlines aftoetsen
 - Twee indienmomenten voorzien
- Andere **volgorde**
- Andere **manier**: andere oefenwijze, andere verwerkingsmethode
- Andere **hoeveelheid**: te veel (belastend)/ weinig = ritme vertragen/versnellen
 - Soms is weerstand geworteld in een 'niet kunnen'

= Weerstand is niet irritant, maar interessant!

KEUZE BIEDEN?

Mia (Nederlands, 1de graad)

Bij Mia liggen de boeken die de leerlingen lezen tijdens het schooljaar vast. De leerlingen kunnen kiezen hoe ze aantonen dat het boek hebben gelezen. Dit kan een creatieve (bv. strip, nieuwe flap, collage, lapbook, film), mondelinge (bv. presentatie) of schriftelijke (bv. nieuw einde, gedicht, recensie) verwerking zijn.

Mia koppelt hier ook een puntensysteem aan om leerlingen aan te moedigen om een uit hun comfortzone te komen. Zo kunnen leerlingen die eerder creatief zijn, maar kiezen voor een schriftelijke verwerking, hier extra punten voor verdienen.

DIALOOG BEVORDEREN

Voorafgaand aan elk oudercontact houdt Martijn een individueel leerlingcontact met elke leerling uit de klas. “In dat gesprek ga ik net zoals bij een oudercontact met elke leerling samenzitten”, vertelt hij, “We bespreken hoe het gaat in de klas, hoe de leerling zich voelt op school en welke positieve ervaringen hij of zij heeft. Ook wat er eventueel misloopt wordt besproken.”

- Wat lukt je al goed?
- Wat vind je nog moeilijk?
- Wat wil je graag nog leren?
- Met wie kan je het goed vinden in de klas?
- Waar maak je je zorgen over?
- ...

Participatief

Afstemmend

Begeleidend

Verhelderend

AUTONOMIE-ONDERSTEUNING

STRUCTUUR

Invester in groeigesprekken met leerlingen om hun leefwereld te leren kennen.

Stimuleer zelfinzicht bij leerlingen via groeigesprekken

- Buiten de evaluatiesfeer!
- Uitgangsvraag: **“Hoe is het met jou?”**
 - Positieve ervaringen
 - Negatieve ervaringen
 - Persoonlijke doelen en ambities
 - Begeleiding & ondersteuning
 - Groepsgevoel
- ABC = insteek voor het gesprek
- Preventieve focus: vinger aan de pols
- Behoeftbevrediging voor beide partijen!

GROEIGESPREKKEN

- Probeer **duidelijkheid** te creëren over de **doelstelling** en de **opbouw** van het gesprek

GROEIGESPREKKEN

- Bouw **keuze** in het gesprek in:
 - Geef inspraak in de thema's die aan bod komen (cfr. lege cirkels) = **optiekeuze ('wat?')**
 - Indien mogelijk, laat de leerling de volgorde van de thema's bepalen = **actiekeuze ('hoe?')**
 - Vraag het mandaat om naar het volgende thema over te schakelen = **ritme volgen**

GROEIGESPREKKEN

- Moedig **zelfreflectie** aan: vertrek steeds vanuit de vraag ‘**Wat vond je er zelf van?**’
 - **Sterktes:** Wat gaat goed? Waar ben je trots op? Wat lukt beter dan de vorige keer?
 - **Groeikansen:** Wat vind je nog moeilijk? Welke verbeterpunten zie je?
 - **Leervragen:** Wat wil je nog beter onder de knie krijgen? Wat is je volgende uitdaging?
 - **Ondersteuningsbehoefte:** Waar heb je mijn hulp voor nodig? Hoe kan ik je optimaal ondersteunen?

Groeikaarten via www.platformmindset.nl

“

OK, maar deze ‘softe aanpak’ werkt toch niet voor ‘moeilijkere leerlingen’, die net baat hebben bij een meer eisende stijl?

”

- Deelnemers: 29 adolescente meisjes (13-17 jaar) met emotionele en/of gedragsproblemen
- Taak: Oefening probleemoplossende vaardigheden

Lars steelt de Ipod van zijn vriend Jérôme

- Waarom is deze situatie problematisch?
- Wat zijn mogelijke oplossingen?
Wat zijn de voor- en nadelen van deze oplossingen?
- Welke oplossing geniet de voorkeur?
- Wat zou het effect zijn van deze oplossing voor beide jongens?

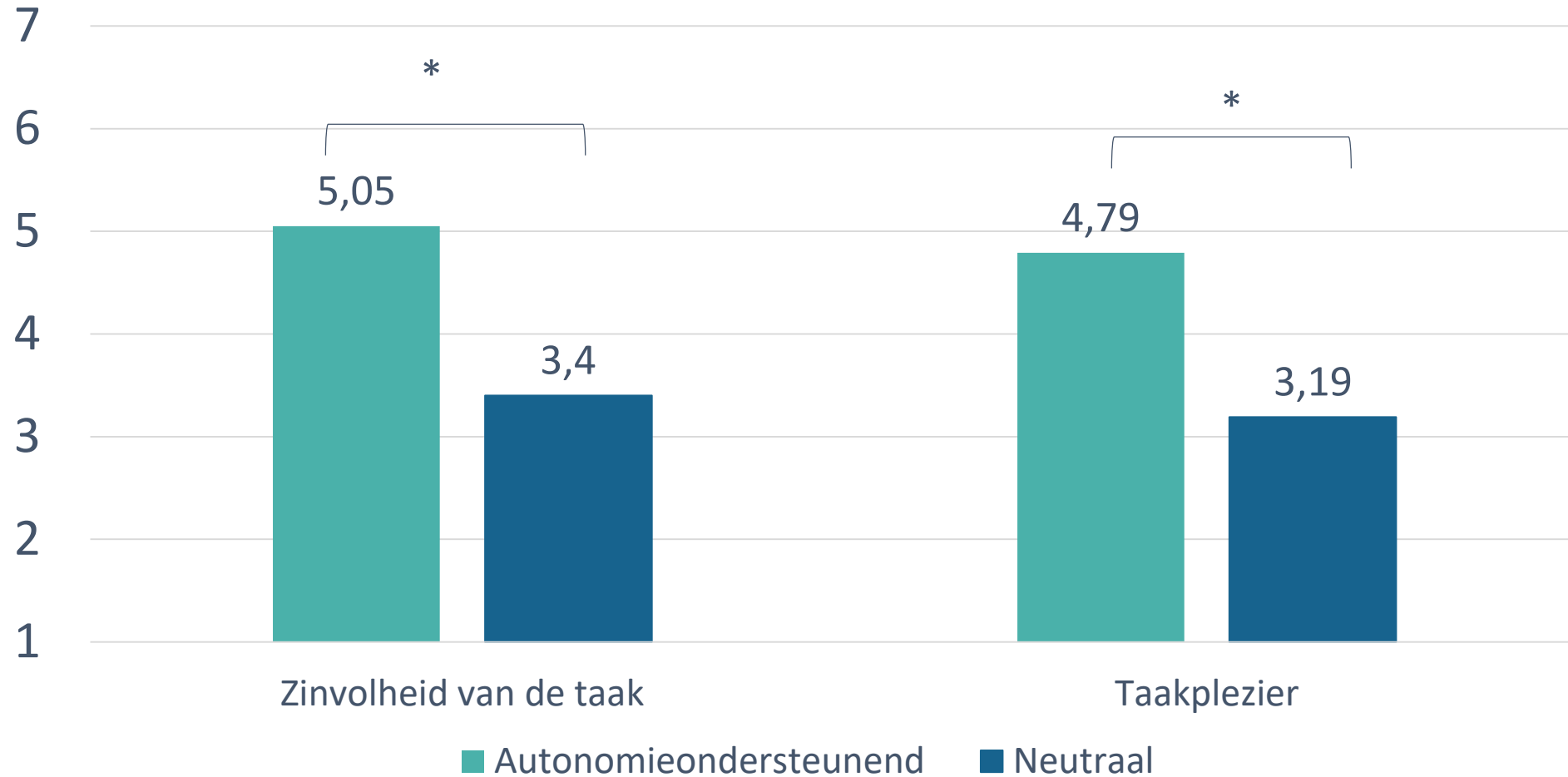
GROEP 1

GROEP 2

		Autonomieondersteunende conditie	Neutrale conditie
Afstemmend	Zinvolle duiding	Waarom doen we deze oefening?	-
Afstemmend	Empathie	Deze oefening is inderdaad was lastig; het is nieuw en er lijken heel wat stappen te leren	-
Participatief	Keuze	Er zijn twee verhalen (= problemen) waaruit je er één kan kiezen	-
Afstemmend	Taalgebruik	Niet-controlerend: Als het moeilijk is om je te concentreren kan je ervoor kiezen om ergens anders te gaan zitten	Traditioneel: Ga ergens anders zitten

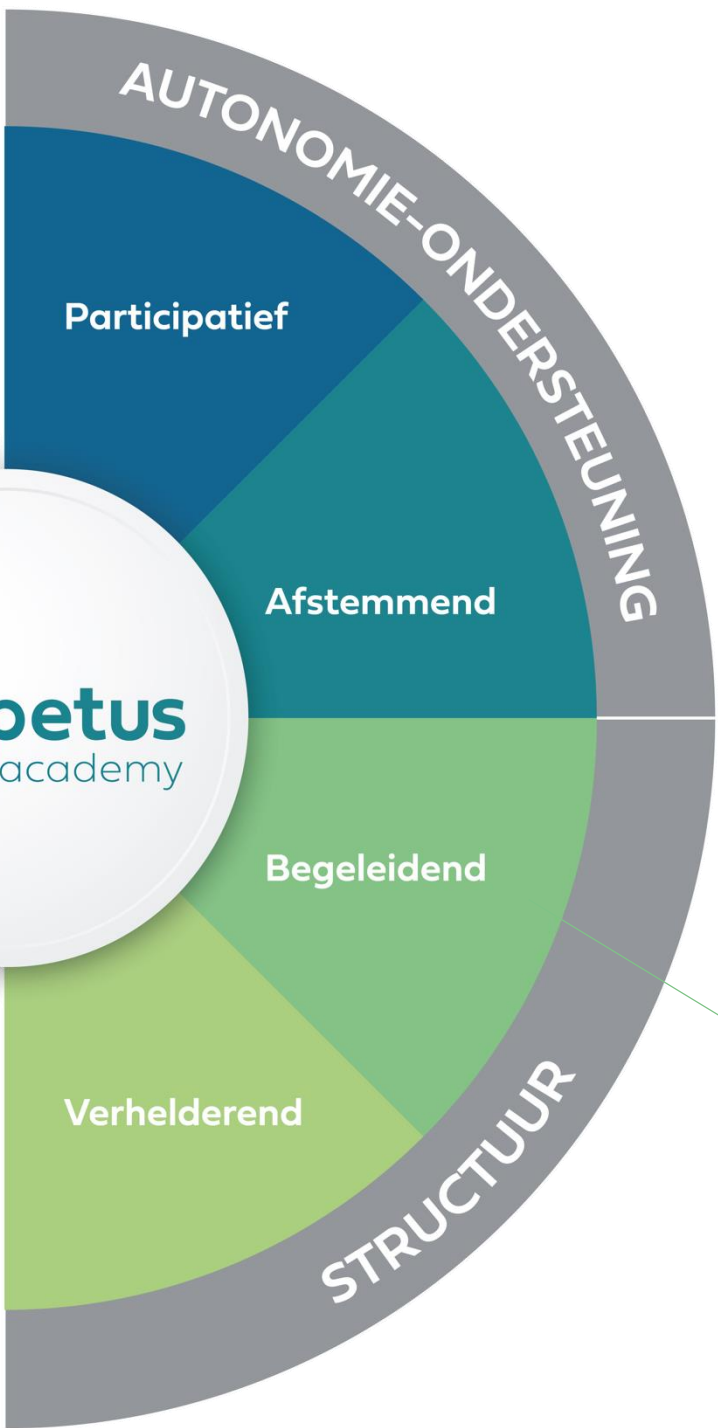

Taakbeleving

Zelfs voor ‘moeilijkere leerlingen’ waarvan gedacht wordt dat ze meer controlerende strategieën vragen heeft een **autonomieondersteunende aanpak** een positief effect op de **internalisatie** van vervelende, maar belangrijke taken!

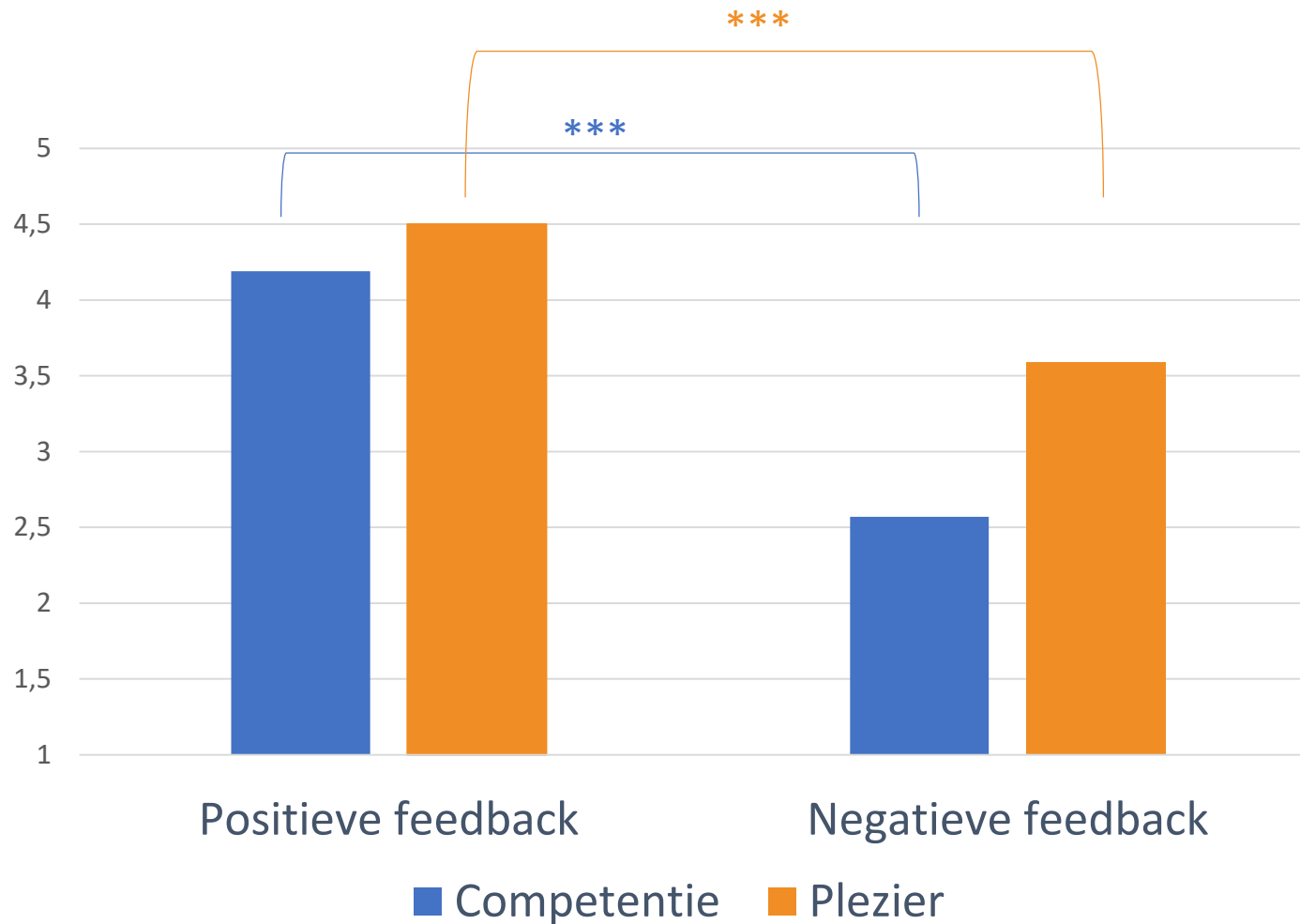
Spreek je waardering uit voor wat goed gaat & communiceer werkpunten op een constructieve manier

- Taakgericht ipv persoonsgericht
- Procesgericht ipv resultaatgericht
- Intra-individueel ipv inter-individueel

MOTIVERENDE FEEDBACK

“

Als leerkracht moet je toch kunnen aangeven wat beter kan of welk gedrag ongepast is? Je hoeft er toch ook geen doekjes om te winden?

”

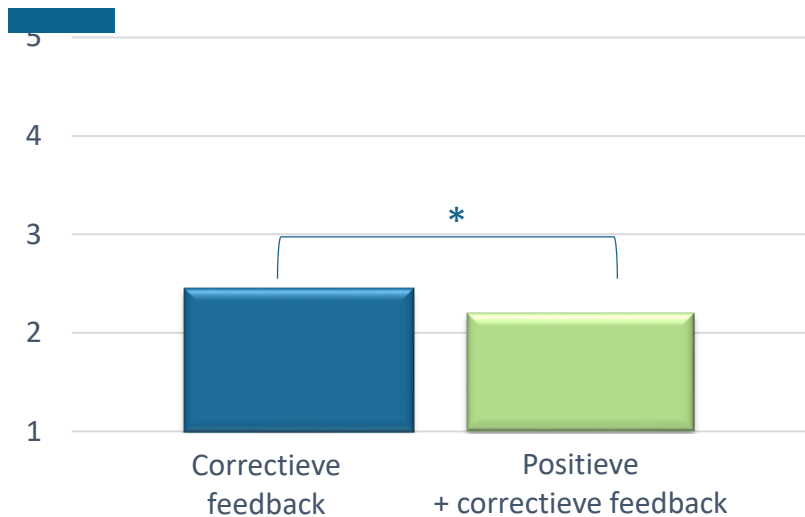

MOTIVERENDE FEEDBACK

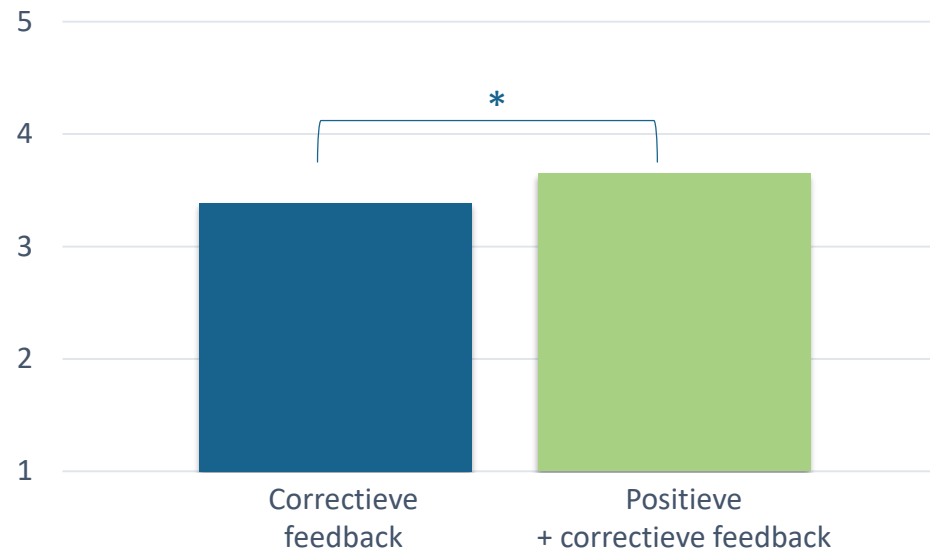
- Neem geen grote omwegen; de cursist wil graag weten waar hij/zij staat en hoe jij daar naar kijkt
- Communiceer volgens het **FLIRT-principe**
 - F = geef enkel de **feiten** weer
 - L = **luister** naar hoe de leerling naar deze feiten kijkt
 - I = geef de **impact** die het gedrag van de leerling op jezelf en anderen heeft mee
 - R = laat ruimte voor de leerling om te **reageren**
 - T = formuleer een concrete en duidelijke **taak** voor de **toekomst**
- Probeer niet te 'maar-en'; gebruik 'en'
- Blijf ook benoemen wat goed loopt

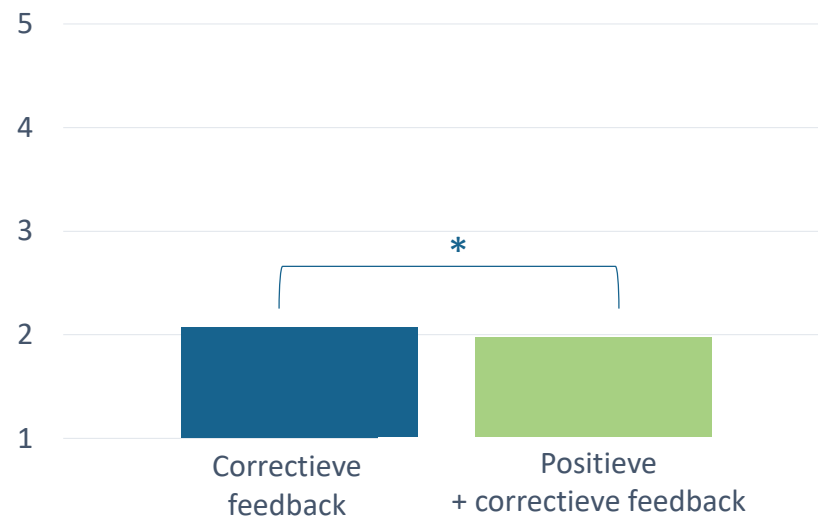
Competentiefrustratie

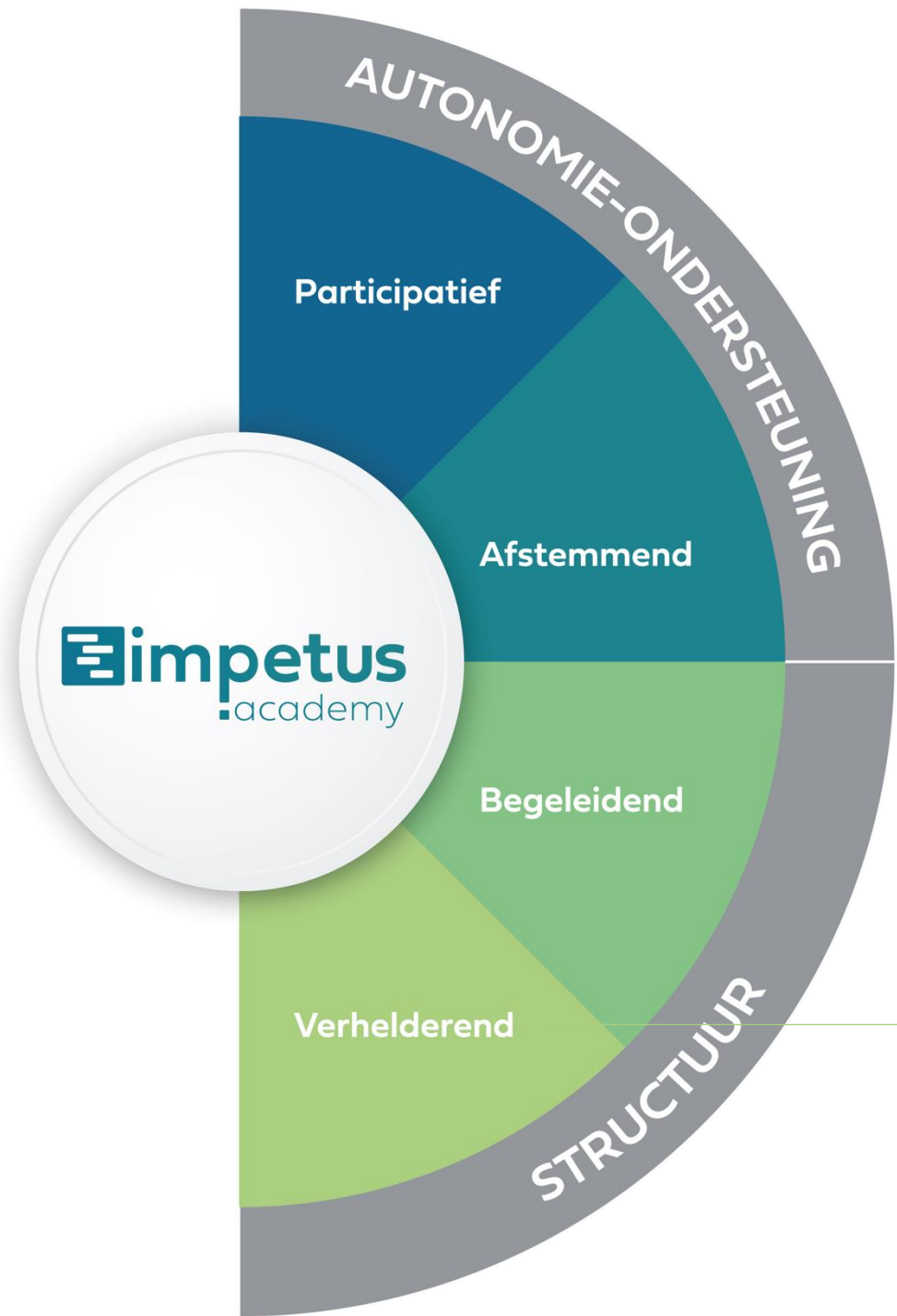

Plezier

Verbondenheidfrustratie

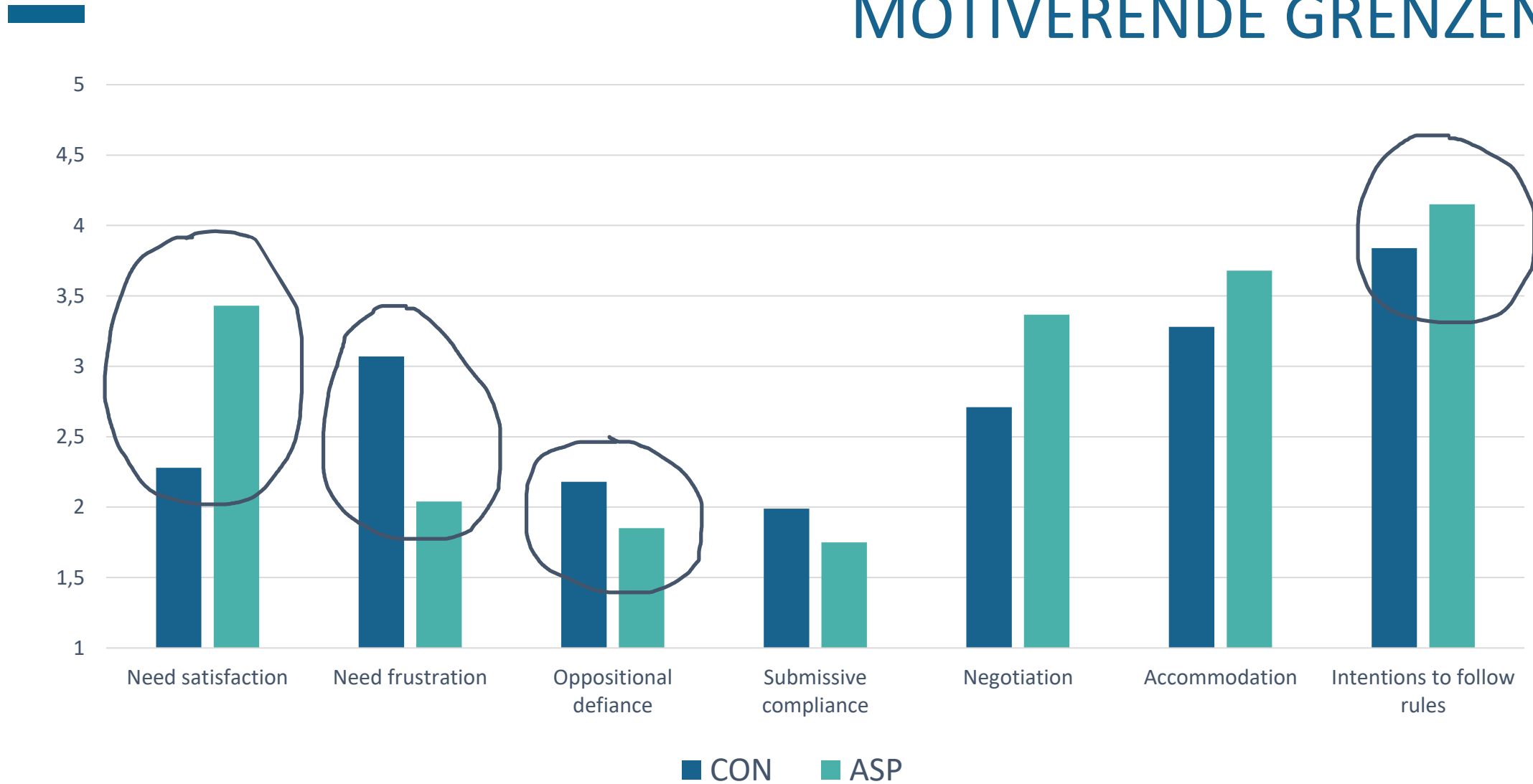

Motiverende grenzen vormen het fundament voor een goede samenwerking

MOTIVERENDE GRENZEN

MOTIVERENDE GRENZEN

- Open houding tijdens **groepsdiscussie**

- vb. “Hoe kunnen we er samen voor zorgen dat we dit schooljaar op een aangename manier kunnen samenwerken?”
 - vb. “Wat verwachten jullie van de lesgever?”
 - vb. “Welk gedrag verwachten jullie van jezelf en van elkaar?”
-
- ✓ Expliciet keuze om niet op regels te focussen, maar op stimuleren van inspraak > aansluiting bij leefwereld cursisten
 - ✓ Grenzen komen al doende aan bod: er ontstaan afspraken

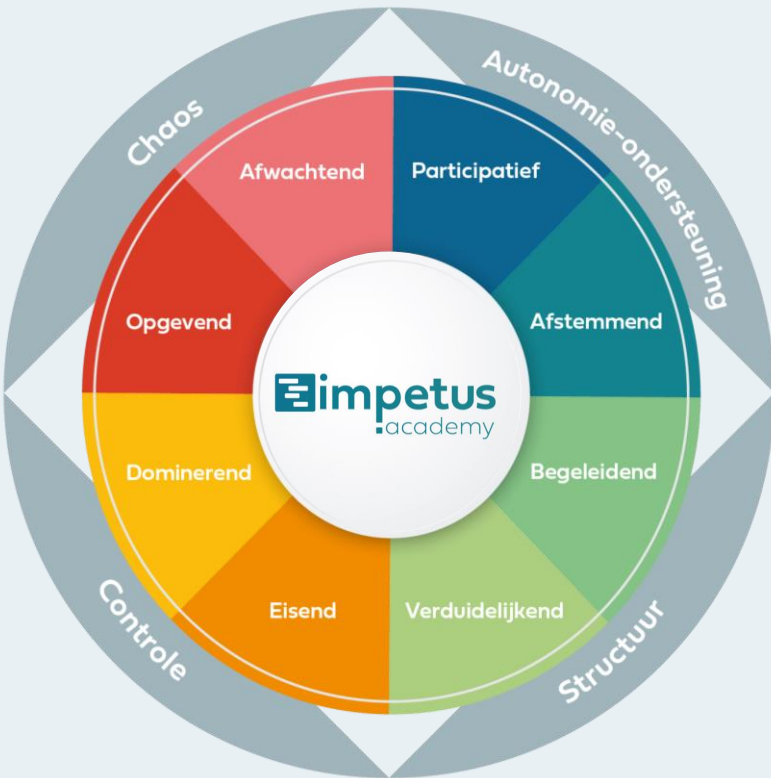

MOTIVERENDE GRENZEN

- Betrek cursisten ook bij het vastleggen van de **consequenties** van ongepast gedrag
 - vb. “Welk mandaat heeft de lesgever om op te treden?”
 - vb. “Hoe gaan we elkaar hierover aanspreken?”

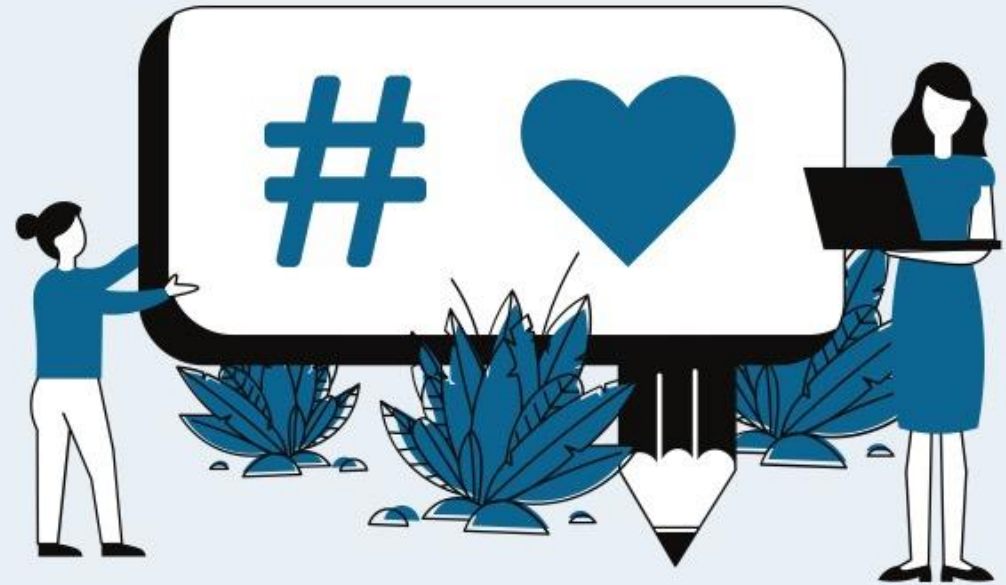
BLIKOPENER

1. Welke leraarstijl neem jij **natuurlijk** aan?
2. Welke leraarstijl is voor jou een **uitdaging**?
3. Welke leraarstijl is voor jou een **valkuil**?
4. Waarin wil je jou dit schooljaar uitdagen?
“Vanaf morgen ga ik ... proberen.”

**BEDANKT
VOOR JULLIE
MOTIVATIE!**

E-MAILADRES

nathalie.aelterman@impetus.academy